

بررسی لقب «رضا» در منابع تاریخی و روایی

محمد الله اکبری در نشست علمی بررسی لقب رضا در منابع تاریخی و روایی که پیش از ظهر امروز در سالن کنفرانس مرکز همایش های دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد ...

به همت پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی؛ بررسی لقب «رضا» در منابع تاریخی و روایی محمد الله اکبری در نشست علمی بررسی لقب رضا در منابع تاریخی و روایی که پیش از ظهر امروز در سالن کنفرانس مرکز همایش های دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد با بیان اینکه تحقیق در متون اسلامی روشن می سازد که واژه الرضا، هنگام اختلاف مسلمانان در معنای «من اجتماعت علیه الامه» به کار می رفته است، تصریح کرد: می شود از این جمله برداشت کرد که مسلمان برای حل مشکل یا رفع اختلاف خود نزد فردی منتخب و برگزیده می رفتند و گروه تصمیم گیرنده جامعه یا اهل حل و عقد یا همان خبرگان او را می پذیرفتند. نشست علمی بررسی لقب رضا در منابع تاریخی و روایی به همت پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی برگزار شد.

به گزارش روابط عمومی و امور بین الملل دفتر تبلیغات اسلامی، محمد الله اکبری در نشست علمی بررسی لقب رضا در منابع تاریخی و روایی که پیش از ظهر امروز در سالن کنفرانس مرکز همایش های دفتر تبلیغات اسلامی برگزار شد با بیان اینکه تحقیق در متون اسلامی روشن می سازد که واژه الرضا، هنگام اختلاف مسلمانان در معنای «من اجتماعت علیه الامه» به کار می رفته است، تصریح کرد: می شود از این جمله برداشت کرد که مسلمان برای حل مشکل یا رفع اختلاف خود نزد فردی منتخب و برگزیده می رفتند و گروه تصمیم گیرنده جامعه یا اهل حل و عقد یا همان خبرگان او را می پذیرفتند.

وی افزود: کارشناسان دانش رجال مانند مرحوم خویی و تفرشی، طریق روایت صدوق را از امام جواد((صحيح)) شمرده اند.

رییس پژوهشگاه علوم و سیره پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی ادامه داد: مرحوم خویی در این باره می گوید طریق روایی صدوق به امام جواد(ع) دو تا است و طریق دوم، یعنی روایت او از پدرش و محمد بن علی ماجیلویه از علی بن ابراهیم از پدرش از احمد بن محمد بن ابی نصر بزنطی، مانند طریق شیخ طوسی به آن حضرت صحیح است و البته صدوق در((مشيخه)) من لایحضره الفقیه از این طریق یاد نمی کند.

وی بیان داشت: اصحاب رجال بزنطی را ثقه ، جلیل القدر و عظیم المنزله، نزد امام جواد و امام رضا می خوانند و کشی او را از اصحاب جماع «تصحیح ما یصح من هواء» می شمارد.

الله اکبری گفت: اما وی واقفی مذهب بوده، سپس شیعه امامی شده و روایت های دلالت کننده را بر وثاقت، جلالت و مدح وی، خود او نقل کرده است.

وی اضافه کرد: بنابراین، آنها «تعریف از خود» شمرده می شوند و شاهد و بینه ای بر وثاقت او جز خودش وجود ندارد و همچنین این روایت خبر واحد به شمار می رود و به دلیل اینکه مطلبی به امام معصوم نسبت می دهد، درباره اش باید تامل کرد.

این پژوهشگر ادامه داد: برخی از اصحاب رجال، سلیمان بن حفص مروزی، نخستین راوی این روایت را ثقه دانسته اند، اما این نام میان او، سلیمان مروزی و سلیمان بن جعفر مروزی مشترک است.

وی تصریح کرد: مرحوم خویی نام های نخست و سوم را از آن یک نفر می داند و با این فرض، سلیمان مروزی، متکلم چیره دست خراسان بوده که مامون از او خواسته است با امام رضا(ع) مناظره کند و بکوشد تا دست کم در یک مسئله بر امام غلبه کند و هیچ مورخ و محدثی استبصار او را نقل نکرده است.

الله اکبری اضافه کرد: اما با فرض مشترک نبودن این دو و توثیق سلیمان بن حفص مروزی و بادست کشیدن از روایت های دیگر راویان، سهل بن زیاد آدمی میز چنین روایتی نقل کرده است اما متخصصان علم رجال مانند شیخ طوسی، نجاشی و غضائری او را ضعیف، فاسد الروایه و فاسد المذهب دانسته اند.

وی با بیان اینکه احمد بن محمد بن عیسی به «#غلو» او شهادت داده و او را به این جرم از قم بیرون کرده و فضل بن شاذان او را احمق خوانده است، خاطرنشان کرد: مرحوم خویی پس از نقل گفته های دیگران در توثیق و تضعیف وی، بررسی آنها ورد دلایل وثاقت او، سرانجام با عبارت «#انه ضعیف جزماً او انه لم تثبت و ثاقته» وی را ضعیف می شمارد.

رئیس پژوهشکده تاریخ و سیره پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی افزود: البته شیخ علی نمازی، مولف مستدرکات علم رجال الحدیث، به نقل این گفته ها و دلیل ها می پردازد و ضعف او را مضر نمی داند.

وی در پایان خاطرنشان کرد: به گمان، کسانی مانند شیخ علی نمازی که او را ثقه دانسته اند، از شیخ طوسی پیروی کرده اند اما مرحوم خویی توثیق شیخ را در کتاب رجالش، سهو قلم او یا افزودن رونویسان بر سخن وی گمان زده و برای اثبات این ادعا به تاکید شیخ بر ضعف این راوی با عبارت «#وهو ضعیف جداً هندنقاد الاخبار در کتاب استبصار استناد کرده است.